

Таким чином, аналіз сучасної ситуації свідчить про необхідність державної підтримки молодого первинного осередку суспільства. При цьому мова не йде про підтримку сімейного утримання, мова йде про створення сприятливого простору для функціонування сім'ї, умов для самореалізації її інтересів. Особливої уваги і делікатного підходу вимагає питання, пов'язане із здійсненням найважливішої функції сім'ї – її репродуктивним призначенням. Незважаючи на вкрай низький рівень дітородження, наша держава недостатньо стимулює цей процес.

Перелік використаних джерел

1. Голод С.И. Семья и брак: историко-социологический анализ / С.И. Голод. – СПб.: Питер, 2009. – 298 с.
2. Зуйкова Е.М. Молодая семья / Е.М. Зуйкова, Н.В. Кузнецова. – М.: Европа, 2009. – 436 с.
3. Шлюб, сім'я та дітородні орієнтації в Україні. – К.: АДЕФ-Україна, 2008. – 134 с.

Анна Майстренко

студентка спеціальності «Геодезія та землеустрій»,

освітній ступінь «бакалавр»

Науковий керівник: **Боднар А.М.**

к.і.н, асистент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський

ФІЛОСОФІЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

Філософія забезпечує культурі самопізнання, а людському життю – смислові орієнтири. Справедливо вважається, що істинна філософія є духовним орієнтиром епохи, живою душею культури. Звичайно, соціальні джерела і соціальне значення філософських вчень залежать від тих соціальних форм, що викликають їх до життя. Хоч всесвітня філософія, по суті, обертається навколо «вічних» проблем. До їх числа належать і глобальні проблеми сучасності, які в нинішній переломний момент людської історії набули, на жаль, трагічного звучання.

Серед численних соціально значущих проблем, що встали перед народами на порозі третього тисячоліття, головне місце зайняла проблема виживання Людства і всього живого на Землі. Людському буттю загрожує самознищення. Ця обставина, як і екологічні, науково-технічні і інші моменти, неодноразово інтерпретувалися мислителями різних світоглядних орієнтацій. Людина стала сама для себе ахіллесовою п'ятою, вона – точка відліку, в ній всі початки і кінці.

У сучасному світі відбуваються радикальні політичні, економічні, соціальні, духовні, екологічні й інші зміни. Людство зіткнулося з цілим рядом небачених раніше глобальних проблем, зокрема таких, як проблеми виживання, системної трансформації, орієнтації розвитку [3, С. 7].

Куди саме йде історія? Чого можна чекати в майбутньому? Чи людство йде до вищих форм суспільного життя, до більш справедливих і гуманних соціальних відносин, до більш високої культури й моральної свідомості, чи, навпаки, воно рухається по низхідній лінії (назустріч термоядерній катастрофі, до згубного перенаселення Землі, до біологічного виродження людини тощо)? Як бачимо, суперечки ведуться навколо питань, пов'язаних з проблемою історичного прогресу, перспектив людства.

Ідея суспільно-історичного прогресу набула помітного поширення переважно з XVIII ст. Це тип розвитку, при якому відбувається ускладнення певної системи (в даному випадку – суспільства), зростає міра її організованості, цілісності, динамічності, рухомості, її інформаційна насиченість, стають більш різноманітними функції, розширюються можливості дальшого розвитку.

Поява Великого шовкового шляху, що з'єднав Китай і Римську імперію стала Провісником глобалізації. Утворення власне глобального ринку почалось із Великих географічних відкриттів європейцями і підштовхувалось їх військово-політичною та економічною експансією по планеті.

Особливих темпів глобалізація набрала в останні десятиліття XX століття і на початку XXI століття. З одного боку це пов'язано з падінням залізної завіси та

інтеграцією Китаю в світову економіку, з іншого – із швидким розвитком інформаційних технологій, завдяки яким зросли можливості доступу до будь-якої інформації у світі.

Впровадження у виробництво найновіших досягнень науки і техніки, поява нових технологій, енергоджерел призвели до глибоких якісних змін у житті суспільства, де переплелись позитивні й негативні явища: вдосконалення технологій і зростання виробництва, що сприяють повнішому задоволенню потреб людей, раціональнішому користуванню природними ресурсами, збільшенню виробництва продуктів харчування тощо. З іншого – забруднюється природне середовище, знищуються ліси, посилюється ерозія ґрунтів, випадають кислотні дощі, зменшується озоновий шар навколо землі, погіршується стан здоров'я людей тощо. Певні труднощі виникають і з самого життя та діяльності людини [1, С. 56–58].

Ряд вчених, екологів, філософів пов'язують виникнення глобальних проблем з науково-технічною революцією, яка кардинально змінила техніко-технологічний потенціал людства, революціонізувала військову справу, спричинила стрибкоподібний перехід від зброї групового, до зброї масового враження. Надзвичайно потужні засоби діяльності наносять велику шкоду природі, не дають змоги їй своєчасно відтворюватися. Загострення глобальних проблем пов'язується і з подальшим удосконаленням інформаційно-комунікаційних технологій тощо.

Термін «глобальні проблеми» з'явився у 60-х роках ХХ ст. Спочатку на Заході, згодом – на Сході, у колишньому Радянському Союзі. Як тоді, так і тепер, серед науковців, філософів не існувало єдиної, загальноприйнятої, універсальної думки на природу і причини їх виникнення, оцінку та шляхи вирішення. І по цей день існує розбіжність стосовно чисельності глобальних проблем.

Нинішній стан існування людства характеризує його як переважно єдиного суб'єкта взаємодії з природним середовищем. Звичайно, що не всі його суб'єкти однаковою мірою впливають на довкілля, як і різною мірою усвідомлюють необхідність їх вирішення спільними зусиллями [5, С. 206–208].

Практика глобалізації, звичайно, дає чимало об'єктивних підстав для критики, адже цей процес, без сумніву, має вельми відчутні негативні аспекти. Це, наприклад, поглиблення нерівномірності темпів економічного та соціокультурного розвитку у різних регіонах планети, егоїстична політика панівних кіл наймогутніших держав (насамперед, США), їхнє прагнення до диктату щодо будь-яких сил і тенденцій на світовій арені (і, як наслідок цього, загострення конфліктів між різними країнами). Це також невпинне наростання ознак деградації природного довкілля, зниження рівня моралі у суспільстві та поширення різних антисоціальних проявів, насадження стереотипів певного способу життя тощо. Як бачимо, ціла низка різних за своєю природою негативних проявів та прикмет часу.

Проте є в цієї медалі і зворотний бік. Водночас, як відомо, глобалізація органічно пов'язана і з багатьма позитивними чинниками та наслідками. Адже не можна забувати або недооцінювати того, що протягом останнього століття саме глобального поширення набули досягнення науково-технічного та технологічного прогресу, новітні засоби мікроелектроніки й інформатики (у зв'язку з чим кардинально змінився інформаційний простір планети, відбулися революційні зміни у засобах і технологіях матеріального та духовного виробництва), переваги освіти стали значно доступнішими для мільйонів людей, на якісно інший рівень було виведено проблеми демократії, прав людини та її соціального захисту, громадянського суспільства. Все це – теж грані глобалізації.

Глибинна сутність процесу глобалізації, полягає в тому, що попри всю свою роз'єднаність по національних, релігійних, мовних «квартирах», людство дедалі

більше усвідомлює себе інтегральним, єдиним у своїй внутрішній різноманітності, суб'єктом всесвітньої суспільно-історичної творчості. Глобалізація – це сплав усіх тих рис у сучасному розвитку, які об'єднують людство, формують його як системну цілісність. «Стрімке прискорення глобальних процесів на межі тисячоліть є результатом інтенсифікації низки економічних, політичних і технологічних факторів». Втім, на нашу думку, до згаданих ще варто додати соціокультурні, зокрема, екологічні та інформаційні чинники.

Глобалізація уособлює як досягнення світової спільноти, так і найгостріші її проблеми. Сприяючи оптимізації якихось аспектів життя, вона водночас детермінує і нові суперечності всередині людства. Звичайно, це природно: без суперечностей немає розвитку, соціального поступу. Важливо лише, щоб такі суперечності не перетворювалися на антагоністичні конфлікти, що загрожують людству глобальною катастрофою [2, С. 87–89].

Таким чином головна функція філософії полягає у формуванні світогляду та здійсненні безпосереднього впливу на вироблення рішень. Філософське дослідження розглядає глобальні проблеми лише тією мірою, в якій вони обумовлюють одна одну. Воно розглядає глобальні проблеми в їх єдності, цілісності і взаємозв'язку з точки зору їхньої суспільної значущості і соціальної обумовленості [4, С. 12–13].

Власне філософія основоположні принципи життя людини у сучасному світі дає зрозуміти, яким повинно бути суспільство і людина в ньому. Тому вона не лише дає знання про основні проблеми людства, але й сприяє становленню людини як гармонійної особистості з високим рівнем духовної культури та відповідальності за світ, в якому живе, виховує почуття особистої відповідальності за майбутнє.

Перелік використаних джерел

1. Арутюнов В.Х. Філософія глобальних проблем сучасності: Навчальний посібник / В.Х. Арутюнов, В.М. Свінціцький. – К.: КНЕУ, 2003. – 90 с.

2. Кроротіч Г.В. Філософія глобальних проблем сучасності: навчальний посібник для студентів всіх форм навчання / Г.В. Коротіч; Мін. освіти і науки України, ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», Каф. філософських наук. – Маріуполь: ПДТУ, 2011. – 101 с.

3. Лукашевич В.М. Глобалістика / В.М. Лукашевич. – Львів: «Новий світ-2000», 2007. – 438 с.

4. Пішак О.В. Філософія глобальних проблем сучасності: конспект лекцій / О.В. Пішак. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2015. – 157 с.

5. Щерба С.П. Філософія / С.П. Щерба. – К.: Кондор, 2007. – 447 с.

Іван Мартинюк

студент спеціальності «Ветеринарна медицина»,

освітній ступінь «бакалавр»

Науковий керівник: **Колосяк І.А.**

к.філос.н., доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ПРАВА ЛЮДИНИ

У ХІ ст. світ постає як глобальна цілісність: глобалізація витворює нові форми суспільної організації, які витісняють нації і держави як традиційні форми та первинні політичні одиниці на периферію нового світового порядку; політика перестає бути «мистецтвом можливого» і перетворюється на практику раціонального, ідеологічного, світоглядного й економічного домінування більш сильних країн. ХХ ст. залишило по собі спадщину у вигляді теоретично обґрунтованої цілісної, динамічної, взаємопов'язаної структури світу [1].

Світові війни та глобальні катастрофи утвердили планетарний погляд на суспільство та довкілля. Головним чином ідеться про подолання кордонів за допомогою соціальної, економічної, політичної, культурної діяльності. При цьому очевидним є те, що глобалізація як ідея не дає адекватного розуміння сучасного стану життя й нерідко сприймається як політична фатальність. Планетарний характер сучасних економічних і політичних змін перевищує